

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 44 (359)

Fredagen den 2 november 1894.

7:de årg.

Prenumerationspris pr kvartal: Idun ensam kr. 1: 10 Iduns Modetidning jämte kolporterade planscher..... 1: 50 Iduns Modet. utan kol. pl. 1: —	Byrå: Klara Södra Kyrkog. 16, 1 tr. Allm. telef. 6147. Prenumeration sker å alla postanstalter i riket.	Redaktör och utgifvare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.	Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar.)	Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökandes» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad total stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.
--	---	---	--	---

Helfrid Kinmansson.

»En som slitit ut ett par skor på scenen, längtar alltid dit igen,» säger ett gammalt ordspråk. Det är sällan, en skådespelare, som dragit sig tillbaka från rampljuset för att lefva i privatlivets lugn, kan motstå lusten att komma åter upp på scenen, att åter känna sig i sitt gamla esse, känna sig vara inte afskedad och fördettning, utan konstnär, i verksamhet och ung på nytt. Undantag finnas från regeln — Elise Hwasser, Edvard Swartz, Svante Hedin äro bland de våra tre, hvilkas en gång tagna afsked från publiken var oryggligt — men flertalet af de sceniska veteranerna har en minnesgod publik fått hälsa välkomna åter, ibland med oblandad glädje, någon gång med svikna förhoppningar, ibland ej utan ett visst vemod...

Ty det är inte alltid, en dylik återuppståndelse blir oblandadt lyckosam. Den som ej går framåt, går tillbaka, heter det. Och den som ej ständigt är i selen, har just inga tillfällen att gå framåt. Vi ha sett mer än ett exempel på, att en omtyckt artist, hvilkens namn sedan åratall tillbaka varit

försyunnet från affischen, återuppträdt, utan att kunna vinna annat än en *succès d'estime*.

Att fru Helfrid Kinmansson vid sitt nu förestående gästuppträdande på Dramatiska teatern skall mötas med en framgång af annat slag än den, som endast innebär ett tack för det, hon *fordom* gifvit, är en önskan, som måste delas af hvarje vän till hennes fina och själfulla konstnärsskap.

Helfrid Kinmanssons konst har varit mindre lysande än värmande. Den har först och sist varit *äkta*, allt igenom äkta, känd, personlig, gedigen. Det är ej för mycket sagdt, då man kallar hennes bästa prestationer för fullödigas mästerverk. De ha varit roller i andra planet — ty primadonna har hon ej varit, om ej i sin ungdom under den Stjärnströmska tiden på Mindre teatern — men det är vackert så att göra andra klassens roller med mästerverk. Det är ej med alnmått, man mäter en målnings förtjänst, och en scenisk skapelses värde beror ej på rollens arkantal.

* * *

Jag vill gifva dig recept på ett lifselixir utan dekokter, utan örter, utan trollformler: Vill du bli älskad, så älska!

Hekaton.

Helfrid Torsslow — född 1831 — var född till skådespelerska. Fadren var Olof Ulrik Torsslow, som bekant en af den svenska teaterns yppersta förmågor, modren Sara Fredrika Torsslow, också hon en af de allra främsta. Den lilla Helfrid hade sålunda konstnärslöfvet i sina ådror, hon växte upp i teaterluft, väckte tidigt uppmärksamhet i några barnroller, men försvann sedan från scenen och fick en vårdad uppfostran. Vid sjutton års ålder blef hon anställd vid Mindre teatern (nuvarande Dramatiska teatern), hvars ledare hennes fader då var. Då Torsslow på direktörsplatsen efterträdde af Edvard Stjernström, stannade hon där som en af truppens mest uppmärksammade och omtyckta medlemmar, hon var då dess första älskarinna, och förste älskaren var Gustaf Kinmansson, hvars hustru hon blef 1853. Då kungliga teatern inköpte den Mindre, öfvergick paret Kinmansson till kungliga scenen, som de sedan förblevo trogna.

Det var i det klassiska och i det romantiska skådespelet Helfrid Torsslow gjort sig bemärkt. Bland hennes bästa roller från ungdomstiden må nämnas Valborg i Oehlenschlägers »Axel och Valborg», Julia i Shakespeares kärleksdrama och Jolanta i Hertz' »Kung Renés dotter». Den sistnämnda rollen prisas af samtida kritik som »något af det renaste, bästa och mest älskliga, som någonsin vår scen haft att uppvisa». Den egenskap, som uppbar hennes skapelser, var — förutom den allt mera behärskade tekniken, odlad i hennes faders stränga och ypperliga skola — framför allt känslans uppriktighet och sanning. Vi som företrädesvis sett henne spela gummroller, men utföra dem med en till hjärtat trängande känsla, vi kunna godt förstå, att hon som ung kunnat gifva de mest skära och innerliga uttryck för kvinnlig hängifvenhet och för kärlekens värme.

På den kungliga scenen utförde hon till en början unga roller — bland annat Laura i Björns »De nygifva», Antoinette i »Klädeshandlaren och hans måg», Karin Månsdotter i Edv. Bäckströms »En krona». Ännu år 1869 spelade hon Valborg mot sin man i Axels roll. Så kom den kritiska åldern, ur hvilken hon utgick som den präktiga karaktärsskådespelerska, vi alla ha i godt minne.

Men den främsta i ledet var hon ej längre.

I det stora skådespelet trängdes hon åt sidan af fru Hwasser, hvilkens öfverlägsna genialitet gjorde henne själskrifven till de mest lockande och mest tacksamma roller. Och då hon började spela äldre damer, hade hon på detta område framför sig fru Betty Almlöf, hvilkens saftiga humor gjorde henne själskrifven till de bästa gummrollerna. Fru Kinmansson måste resignera och nöja sig med att göra det bästa, hon kunde, af de uppgifter, som kommo på hennes lott.

Då man påminner sig Helfrid Kinmansson från det senare skedet af hennes artistlif, är det nog hufvudsakligen i gestalt af en gammal gladlynt och rar tant, hon står för ens minne. Tanten kan vara spetsig nog under den godmodiga ytan — det är ett par pigga, lifliga, ungdomliga ögon, som lysa upp det runda ansiktet — hon kan också vara inskränkt och enfaldig, men fryntlig och hjärtegod är hon i båda fallen, och till och med, om hon står på gränsen till att vara litet halffjoskig — som »moster Lisen»

i Alfhild Agrells »Dömd» — så har hon våra sympatier, ej blott för sin olyckas, utan mest för sitt goda hjärtas skull. Den muntra och frispråkiga tanten i »Det nya systemet» — jag minns inte hvad hon hette — och den hederliga, fastän ampra madam Röntved i Holger Drachmanns »Strandbybor» må stå som exempel på hennes gummtyper med skinn på näsan, fru Guerin och Bark (i Augiers »Notarien Guerin» och fru Leffler-Cajanellos »Sanna kvinnor») som den förtryckta och lidande hustrun, tolkad af hennes behärskade och djupa konst, madam Rundholmen i »De ungas förbund» — en af de roller, hon ärfde efter fru Almlöf — som ett prof på hennes groteska komik, som likväl aldrig slog öfver i karrikatur, och de båda hjärtinnerligt snälla tanterna i två af Frans Hedbergs skådespel, »Majorens döttrar» och »Mellan bjudningarna», som prof på hennes älskvärdt godmodiga humor. I »Evas systrar» var fru Kinmanssons blida, undfallande moster Sally fullt ut lika lifslevande som fru Almlöfs bullrande och härsklystna moster Monika. I regeln måste man sakna henne, då man ser hennes roller utföras af andra skådespelerskor — i de här nämnda rollerna minns jag endast en, där hennes efterträderska uppnått henne, och det är fröken Åhlander i »Mellan bjudningarna».

Men en blick på Helfrid Kinmanssons repertoar visar tydligt nog, att den inte inskränkt sig till de snälla gummornas rollfack. Det är sins emellan ganska olika kvinnor, hon gifvit lif. Och det tycks ha roat henne att få växla om, att få roller, som föllo helt och hållet utom det fack, där publiken var mest van att se henne.

Den som såg Sardous »Dora» med dess första rollbesättning, kommer nog ihåg Doras mamma, den gamla, tämligen äfventyrliga grevinnan, enka efter en sydamerikansk president. Hon var elegant och slamsig, världsvan och narraktig, genomkomisk, utan att ett ögonblick förefalla öfverdrifven. Det låg så mycket godt lynne och så mycken intelligens — och hvilket herravälde öfver uttrycksmedlen! — i denna prestation, att jag som ett motstycke därtill endast kan sätta fru Hwassers senare skapelser inom den groteska genren.

Och den som minns »Odette» i dess första uppsättning, minns nog också, hvilken dräplig uppenbarelse fru Kinmansson var i den lilla biroll, hon där utförde. Det var en ren statistroll, en af figurerna i tredje aktens spelscen. En öfvermågen och bedagad, sydändsk för detta skönhets, med korpsvart lugg ner till ögonen, feta rosiga kinder och rödmålade läppar, iklädd en utmanande dräkt i skrikande färger och bärande en pudel på armen. Det hade varit skådespelerskan ett nöje att gifva sitt goda lynne luft genom denna förvandling af sin yttre människa — detta var något annat än de snälla tanterna från de svenska pjäserna! — och genom det groteska sätt, på hvilket hon sade sina få repliker.

Och talar man med en af kungliga teaterns gamla garde om Helfrid Kinmansson, så påminner han om en annan biroll, hon utfört på ett öfverlägset sätt. Det var i Sardous bloddrypande dram »Allt för fosterlandet». Hon spelade en kvinna, som blef dragen inför domaren och utan vidare dömd att dränkas. Hon

hade få ord att säga, hon berättade, att hon läst in och bränt inne ett dussin soldater, som mördat hennes dotter. Men hon sade dessa ord med en intensiv kraft, med en hatets och hämndlystnadens triumf i tonen, som ristade sig in i åhörarnes minne. Jag kommer ihåg hennes tonfall, som hade det varit i går, jag hörde henne. Att kunna gifva så mycket i en biroll, som i vanliga fall hvarken regissören eller åskådarna skulle fäst på någon vikt vid, det gör endast den äkta konstnären. I Helfrid Kinmanssons gripande tolkning af denna lilla episod i Sardous drama gick något af hennes moders, af Sara Fredrika Torsslows lidelsefulla, imponerande styrka igen. Det var eljes från en helt annan sfer, dotterns konstnärsskap kom att hämta sina uppgifter. Hon hade börjat inom den stora konsten, som romantisk hjältinna, hon slutade midt inne i 1880-talets hvardagsrealism. Men i alla sina uppgifter lade hon in sitt friska lynne och sin innerliga, äkta känsla — och sin pietet för den konst, åt hvilken hon ägnat sig, allt sedan hon var ett litet barn.

Helfrid Kinmansson — har det blifvit sagdt — har aldrig varit en stor, men däremot alltid en god skådespelerska. Och i konsten liksom i lifvet är det bra att vara stor, men att vara god är ännu bättre.

Georg Nordensvan.

I bubblor, som stigen och svinnen...

*Bubblor, som stigen och svinnen
Och skimren i blånande sky,
Hur tjusar dock ej våra sinnen
Er glans, som blott föddes att fly!*

*För blicken i vemodsdager,
Där ofvanför kullens krön,
En tafel, I målen, så fager,
Af regnbågljus, så skön...*

*Lik lyckans strålande hägring,
Som lockar i ungdomens dar;
Ett moln — och flydd är dess fågring...
En åska — och tårar blott kvar...*

*Lik stjärnor, blyga, som dikten
I paradisdömmarna ser;
Men snart komma mödan och plikten,
Och dömmarna äro ej mer.*

*Dock älskar jag er, där I blänken
En stund ofvan töcken och grus,
Och ljuf är den syn I skänken
Min blick med ert flyende ljus.*

*Må klokhet och verklighet bygga
Sig borgar af väldig granit
Och rufva som drakar så trygga
På skatter, församlade dit;*

*Åt bubblornas rad, där de vandra
Mot skyarna, ger jag mitt val,
Och brista de, blåser jag andra,
Som skimra lik glädjens pokal.*

*Mitt hjärtas sorg de förklara,
Beslöja så stilla min nöd,
Där bortom kullen de fara,
Begjutna af kvällsolens glöd.*

*I bubblor, som stigen och svinnen
Och skimren i mörknande sky,
Hur tjusar dock ej våra sinnen
Er glans, som blott föddes att fly.*

*Jag ser på er bräckliga yta
Ett skimmer, som icke förgår,
Jag ser där en stråle sig bryta,
Lik strålen i kärlekens tår.*

Lotten von Kræmer.

"Nutidskvinnan".

Det är icke så synnerligen länge sedan hon vaknade upp ur sin sekellånga sömn. Med yrvaken, frågande blick såg hon sig omkring på tingen, på människorna, på det invecklade maskineri, som blifvit kalladt *samhället*; icke minst spörjande stod hon inför sin egen bild. Hvad var hon för ett slags varelse? Intet under att hon ej förmådde besvara hela den komplex af frågor, som trängde sig på henne.

Men snart hade hon gnuggat sömnen ur ögonen. Blicken blef klarare. Mången rostig kugge, mångt bristfälligt hjul, mången slak fjäder hade hon snart upptäckt i det gamla maskineriet, trots det att hon ännu ej förstod dess komplicerade mekanik. Eoligt någon outredd naturlag brukar det gemenligen vara felen och bristerna, som först falla i ögonen. Med sitt köns medfödda instinkt att hjälpa ville hon vrida det vrånga rätt, gnida det rostiga blankt, ersätta de nötta delarna med nya; ja, vore det icke rent af möjligt, menade hon, att det gamla i sin helhet ersattes af ett nytt och ändamålsenligare? Ack, allt för snart märkte och insåg hon tyvärr sin vanmakt! Denna hade emellertid sin grund ej i hennes mycket utbasunade »svaghet» — ty huru mäktig kände hon ej den jäsende kraften inom sig! — utan i hennes okunnighet.

Innan hon kunde tänka på att något uträdda, måste således denna brist afhjälpas. Det första, hvarom hon skaffade sig upplysning, var om sig själf. Hon inhämtade den viktiga kunskapen, att hon var *människa*, ej endast ett mannen underordnad väsen, kalladt kvinna. Och med denna nya insikt vidgades hennes vyer; med den fick hon mod

och dristighet i den kamp mot vrånghet och lögn, för frihet och sanning, hon ville kämpa, dugande kraft i det arbete, som förelåg henne. Med en ifver, som är höjd öfver allt beröm, började hon detta med odlandet af sin egen själ. Hon ville, hon måste hinna upp mannen, som var så långt före henne. Hon studerade medicin för att upptaga striden mot den fruktade fienden till släktet: sjukdomen; juridik för att komma de förörättade till undsättning; statsekonomi i hopp att kunna bidra till lösningen af de krångliga problemen af vår tids största fråga; religionsfilosofi för att om möjligt få ljus i tillvaros djupaste hemligheter. Men hon har ej blott studerat; sitt vetande har hon omsatt i det praktiska lifvet, och hon har redan hunnit verka ej obetydligt. Hon har talat för sitt köns frigörelse och rättigheter; hon har skrivit värdefulla böcker; hon har arbetat för de förtryckta, de svaga. Man kan ej neka henne sin högaktning, ja, sin beundran för hennes redliga uppsåt, hennes ädla sträfvan, hvilka ej lämnat någon möda osparad, för den ut hållighet och energi hon lagt i dagen. På visst sätt kan hon sägas vara yngre än mannen, hvaraf följer, att hennes intresse är lifligt på områden, där hans redan hunnit slappas, och hvad särskildt lösningen af kvinnofrågan beträffar har »skapelsens herre» i allmänhet ej lagt i dagen något synnerligt intresse.

Men medaljen har äfven sin fränsida, och den verkar ej tilldragande. I sin, låt vara af sanningskärlek förestafvade motvilja för en tro, som endast var en inlärd läxa utan innebörd, har hon skjutit öfver målet och kastat all kristlig tro öfver bord. Den äkta nutidskvinnan ler åt uppenbarelsen och förklarar sig, ej utan en viss stolthet, vara ateist. Kommer därtill, att hon hyser antipati mot pliktbegreppet, uppreser sig mot allt, som hon behagat kalla konventionella fjättrar, och svärmar för abstrakta jämlikhetsideal. Det är icke utan, att hon har en lätt anstrykning af löjlighet. Ej därför att hon har bläck på fingrarna, begagnar glasögon och rider på velociped — vid sådant fäster sig ingen förständig människa nu för tiden — men därför att hon icke riktigt tycks ha smält allt sitt nya vetande och till följd däraf uppträder en smula viktigt. Det kan ej annat än väcka löje, då man hör henne nästan i samma anddrag, som hon uttalar ett sublimt förakt för all »auktoritetstro», med naiv inkonsekvens utslunga ett eller annat slagord, hämtadt från någon af hennes efter egen smak valda auktoriteter, Darwin eller Spencer, troende sig med detta i ett enda drag hafva gjort matt där, hvarst människosläktets rikast utrustade andar under århundraden, ja, årtusenden snart kämpat en strid, som ännu måste betraktas som oafgjord, och som söker sin like i fråga om det skarpsinne och den lärdom, som å omse sidor blifvit utvecklade. Osökt erinrar man sig därvid Bacons ryktbara ord: »ett ringa mått af vetenskap drager ifrån religionen», och man kan ej värja sig för den miss tanken, att något dock är humbug, att hon skummat på ytan och ej trängt till djupet i vetandets brunn. Det väcker äfven löje, då man hör, med hvilken tvärsäkerhet hon kullslår äktenskapets idé såsom ohållbar, helt simpelt afhuggande den knut, hon ej förmår lösa, eller med hvilken öfverlägsenhet hon, sedan hon af Ibsen blifvit påvisad, huru pliktterna kollidera, slopar pliktbegreppet, i stället för att det låge nära till hands att hon af detta faktum droge den slutledningen, att de sedliga konflikternas bestämelse måste vara

att väcka längtan efter en högre region och öppna vägen till henne; att det måste finnas en möjlighet att höja sig öfver hela området af sedliga förvecklingar såsom örnen, hvilken den i slingerväxterna insnärjde vandraren afundas hans flykt eller åtminstone hans fågelperspektiv, från hvilket den tappade vägen kan ses.

Mycken omogenhet vidlåder henne ännu, och man får af hennes kunskapsförråd det intrycket, att det utgör frukten af flitigt lästa läxor snarare än af själfständig forskning, själfständigt tänkande; hennes eget omdöme är ofta nog svagt, och hon går gärna i dens ledband och spår, hvilken genom sitt snille intagit och bländat henne. Lagg märke till, huru hon i sin bevisföring, i stället för att komma med ett eget skäl eller påstående, är så färdig med att anföra hvad den eller den författaren eller filosofen säger. I det hela taget gör hon intryck af att ännu vara rätt långt ifrån den själfständighet, hon så lifligt förfäktar.

Men huru också begära att hon med ens skall vara en »fullkommen man». De framsteg, hon på ett par tiotal år gjort, äro, trots allt man kan anmärka emot henne, vidunderliga.

Det forna kvinnoidealet — das ewig weibliche — känna vi alla. Den hulda, hängifna, i mannen uppgående makan, den ömma försakande modren, den undergifna, lydiga dottern; hon var en skön och ljufvig typ, och vi älska henne och beundra hennes dygder. Hon tillfredsställer likväl ej våra stegrade fordringar, så till vida som hennes undergifvenhet tyder på underlägsenhet och smakar något af den trådom, i hvilken de hedniska förfädrarna höllo sina kvinnor; så till vida som hennes brist på egen mening vittnar om bristande sälta och hennes i det hela taget stora okunnighet, förutom i modejournalen och kokboken, angifver en rätt låg standpunkt. Hon var religiös — det är sant — ty hon älskade; — religionen är ju visserligen en hjärtats sak mer än en hufvudets, men hennes tro var egentligen endast ett arf, hon fått efter fädren, och ägde ej samma fullödighet som den tro, hvilken sett tviflet i ansiktet och efter prövande och ransakande, genom bön och tårar, kämpat sig fram till seger.

Åt hvilken af dessa båda typer bör man gifva företrädet? Detta är icke så lätt att afgöra. Säkert är emellertid, att ingendera fullt motsvarar det framtidsideal, som föresväfvar oss.

Som bekant är det endast genom kraftig jäsning, som en dryck uppkommer, hvilken ej är utsatt för att blifva grumlig. Drufsäften måste jäsa för att blifva det ädla vinet. Det nuvarande skedet i kvinnans utvecklingshistoria torde kunna liknas vid en sådan jäsningprocess, ur hvilken man har alla förutsättningar att vänta att en produkt, vida öfverträffande den ojästa drufsäften, skall framgå. Framtidskvinnan skall, jämte det att hon från sig afskilt bädas lyten, hafva sammansmält den gamla kvinnotypens dygder med nutidskvinnans förtjänster, och genom henne skall då helt visst — därpå våga vi tro och hoppas — mången samhällsförbättring komma till stånd, mångt hittills olöst problem nå sin lyckliga lösning.

Ellen Bergström.

F. W. Tornberg

Urfabrikör

Stockholm, Gustaf Adolfs torg

rekommenderar till julen sitt stora och förstklassiga lager af alla sorters **FICK-UR** i guld-, silver- och metall-boetter för damer och herrar. **Guldkedjor, Pläterade kedjor o. Berlocker. Väggar o. Bordsur, Nattvaktkontrollur o. Väckarur** m. m., passande såsom gåfvor vid alla tillfällen.

Hur man kan ha det i Dresden.

Några praktiska vinkar för Iduns reslystna läsarinor

af Gerda Meyerson.

Det är så ofta man hör, att unga flickor önska resa ut för att studera språk eller musik eller endast för att »komma litet hemifrån». Vilja de lära sig franska, är det lätt nog att få adresser på en mängd förträffliga pensioner i Paris eller Schweiz, dit bege sig ju de flesta. Men är det frågan om något lämpligt ställe i Tyskland, blir det svårare att få råd och upplysningar.

Det är mera sällsynt att svenska flickor resa ut för att lära sig tyska, de äro vanligen nöjda med de kunskaper i detta språk, som de inhämtat i skolan.

Men vill man vara borta endast några månader och tycker man, att resan till Schweiz och Paris är för dyrbar, vill man ha tillfälle att höra förträffliga föreläsningar öfver historia, konst, litteratur, vill man studera musik för framstående lärare, höra fina konserter och berömda operor eller kanske taga lektioner i porslinsmålning, där denna konst står högt, så finns det en stad nere i Tyskland, dit resan hvarken är dyr eller besvärlig, en stad, som alltid varit känd som en bildningens hemort och städse är besökt af tusentals främlingar från alla länder. Denna stad är Dresden.

I Dresden mötes man icke af de moderna huvudstädernas febrila, färgrika, hastigt pulserande lif, där röjes ingen jaktande brådska, ingen trängsel, intet bedöfvande larm på gatorna. Snarare hvilat öfver Sachsens huvudstad en viss gammaldags stämning, något trefligt och lugnt, som gör att man genast känner sig hemmastadd.

Dresden här icke prägel af en storstad, men ändå är där lifligt. Utländingarna, engelsmännen, ryssarna och amerikanerna i synnerhet, utgöra så att säga en del af lifvet där. Det finns väl knappast ett hus vid de större gatorna i Altstadt, där icke åtminstone en familj tar emot resande och »Pensionat für Fremde» läser man öfver allt på portarna. Vår- och sommartiden, då turisternas skaror med förkärlek styra kosan dit, kan man i Dresden få se både turkar, kineser och skottar vandra omkring i sina brokiga dräkter.

Men från oktober till april besökes staden mest af de bildade konsternas älskare och utöfvare, af musici och musikvänner, tekniska studerande samt ungt folk från alla länder, som komma för att studera det tyska språket. Normmännen sända med förkärlek sina söner och döttrar dit.

Finns man endast en bra pension, skall man nog trivas. Det är bättre att icke gå till någon af de större pensionerna vid de förnämsta gatorna i det finaste kvarteret, (das amerikanische Viertel), där mest engelsmän och amerikanare bo och där priset växlar mellan 150—200 Mark per månad, utan man bör hellre välja en mindre pension, där det kostar 120—140 Mark för ensamt och 100—110 Mark för deladt rum. På de förnämnda ställena bjudes man på elegant möblerade bostäder, fina måltider, betjänter, som passa upp, samt dans och musiktillställningar litet emellan. Oftast får man där betala extra för ljus, eldning och andra saker. I de enklare pensionerna får man för inackorderingspriset: ett bra rum och god hvardagsmat (alltid tre rätter till middagen) samt eldning, ljus och städning. Där träffar man oftast glada och anspråkslösa medpensionärer.

Vid de mindre tvärgatorna, som skära Dresdens passader: Prager-Strasse, är en mängd bra pensioner belägna. Så finns på Struve-Strasse: Pension Vogel (nr: 10) och Pension Fricke (nr: 21); båda, omtäckta af skandinaver, hafva centralt läge och god inackordering samt särdeles behagliga »Pensions-Mütter». På Lütticher Strasse nr: 24 finns Pension Simon, en något större pension, där skandinaver också gärna bo.

Lifvet i Dresden är så till vida småstadsaktigt, att middag intages kl. 1 eller 2, att teatrarna börjas 7 och $\frac{1}{2}$ 7 och att kl. 11 på kvällen allt är tyst på gatorna. Kl. 9, $\frac{1}{2}$ 10 stängas husportarna, och nattpatrullerna börja redan då sin vandring upp och ned på gatorna, där fruntimmer utan fruktan att ofredas kunna gå ensamma äfven vid midnattstid.

Att lära sig hitta i Dresden är icke så lätt, ty staden är vidsträckt med en massa torg och öppna platser, men droskor äro billiga och spårvagnar gå i alla riktningar. Spårvagnarnas konduktörer äro särdeles artiga och förekommande mot främlingar, de hålla alltid reda på, hvar passagerarne

skola ur, och man blir tillsagd, när man är framme vid sin bestämmelseort.

Man åker för det mesta i spårvagn. Vill man till ex. till Albert-Teatern i Neustadt för att se något af Schillers eller Goethes dramer, hvilka där gifvas på ett mäterligt sätt — i synnerhet om Emil Drach och Fr. Salbach uppträda — har man en god halftimme att åka från Prager-Strasse. Eller vill man gå på någon af de intressanta »Volksunterhaltungsabends», som gifvas för arbetare och deras familjer, och vid hvilka Dresdens förnämsta talare uppträda, får man åka till stadens utkanter, kanske ända till någon af de små förstäderna: Plauen, Löchnitz eller Blasewitz. Vill man höra en konsert, kanske den gifves i den stora konsertsalongen i »Zoologische Garten», kanske i »Gewerbehau», kanske i »Die Philharmonie». Öfver allt kan man tryggt färdas allena; naturligtvis är det behagligare att ha sällskap och det får man lätt, om man bor i en treflig pension eller är medlem af »Skandinaviska föreningen».

Denna förening bildades hösten 1893 af svenska, norska, finska och danska herrar och damer, den hade då sin lokal i Hotel Bristol, sammanträdde till samkväm hvar onsdag, firade julfest samt gaf en särdeles lyckad bal, till hvilken svensk-norska och danska konsulerna inbjudits. Föreningens lokal stod dessutom alltid öppen för medlemmar, som där ville läsa hemlandets tidningar, öfva sig på pianot eller ha en pratstund med bekanta. Anvisning på språk och musiklärare, på de professorer, som hålla föreläsningar, samt äfven på bra pensioner böra nyankomna skandinaver kunna få af föreningens styrelse, som består af både herrar och damer.

Äfven sällskap till de små utflykter i Dresdens vackra omgifningar, som främlingen har så rikt tillfälle att göra, och hvilka för de studerande äro ett både angenämt och uppfriskande afbrott i arbetet, bör man kunna få bland sina landsmän, om man ej kan få det i sin pension. Så väl vinter- som sommartiden äro utflykterna till Sachsiska Schweiz, Meissen-Freiburg och andra små orter i trakten både vackra och intressanta.

I själva Dresden finns ju mycket att se: de världsberömda Gallerierna, Zwinger, Operan — där framstående förmågor såsom hrr Scheidemantel och Fr. Malten uppträda — Grünes Gewölbe, Gewerbemuseum, de kungl. porslinsamlingarna, Grosse Garten — där det om vintern finns präktiga skridskobanor och om sommaren tennisplaner — och Katolska kyrkan, där operans orkester spelar hvar söndag vid högmessan. Kyrkor har Dresden många och vackra. I »Kreuzkirche» gifvas hvarje lördag vesperkonserter; i synnerhet på Reformationsdagen och vid jul- och påsktiden äro dessa kyrkokonserter med deras härliga sång storartade.

Af en vistelse i Dresden kan man nog ha både nytta och nöje, om man förstår att rätt använda tiden. Har man under några månader tagit lektioner i tyska för en god lärare, har man hört t. ex. docent Seemans föreläsningar i konsthistoria och med honom besökt Gallerierna och prof. Sterns föreläsningar i litteratur, har man haft tillfälle att se klassiska dramer på Albert-teatern, att höra Wagners operor på hofteatern och konserter af Lilly Lehman, Sembrich, Melba, Joachim samt dessutom gjort trefliga bekantskaper och vackra utflykter, ja, kanske varit med på en eller annan fest i familjer eller »Vereins» — då har man skäl att vara belåten.

Vissligen lyckas det icke för alla att komma in i trefliga kretsar, och för att bli medlem eller »gäst» i någon af de talrika litterära och musikaliska föreningarna fordras det naturligtvis rekommendationer. Att bli bekant i familjer är det allra svåraste, de vanligaste bjudningarna äro till te kl. 5 e. m., — visittiden är mellan 4 och 6 e. m. — men man kan också bli inbjuden till »Abendbrod» eller »Tanz». Svensk-norske konsuler brukar vara särdeles artig mot de skandinaver, som göra visit hos honom, och han bistår dem gärna med råd och råd.

Har man så tillbragt några trefliga månader i Sachsens huvudstad, lämnar man den nog med saknad, ty det finnes få platser, där man trifs så bra. Det försäkra åtminstone alla främlingar, man där träffar, icke minst de norska, finska, svenska och danska ungdomar af båda könen, som besökt Polytechnicum, musik- eller konstskolorna därstädes.

Kanske är det detta, att Dresden nu är en konstens och studiernas hemvist, som förlänar staden dess värdiga prägel? Kanske är det de gamla minnena från storhetstiden, då under August den Starkes regering Dresden var den tongifvande konststaden i Europa. De gamla minnena breda sin poesi öfver hela staden, öfver Elbe, som sakta flyter under de vackra broarna, som sammanbinda

Altstadt och Neustadt, öfver den Brühlska terrassen med dess stora förgyllda sandstensgrupper och höga kastanjer, öfver Altmarkt med dess Siegesdenkmal, öfver Zwingers och Galleriernas ståtliga byggnadskolonner. Det liksom ligger i själfva luften en fläkt af sachsnas kärlek till de gamla minnena och det gamla kungahuset, till enkla seder, bildning, konst och musik. Hela tonen i staden, icke minst den välvilja och artighet, hvarmed främlingen där bemötes, gör Dresden till en särdeles lämplig vistelseort för studerande ungdomar, det är en plats, dit föräldrar tryggt kunna sända sina döttrar, då dessa längta att få »komma litet hemifrån».

Söndagshvila åt de tjänande.

I Idun förekom för en tid sedan en uppsats med titeln »Pärilan bland dagar», hvars förf. först visar, att en hvilodag är människan nödvändig, och sedan talar om dagens helighållande. En fråga, som länge sysselsatt mig, trängde sig vid läsandet af denna uppsats ovillkorligen i förgrunden. Hvarför skulle en hvilodag vara nödvändig endast för fruor och fröknar, som under veckan få vara ute och promenera, sköta sina nöjen eller på sin höjd ha ett lindrigt arbete för händer? Hvarför är icke söndagshvilen lika nödvändig för kokerskan, som i 6 dagar stått framför sin spis, diskat tallrikar och skurat golf, för husjungfrun, som i 6 dagar bäddat, dammat och dukat, för barnjungfrun, som i 6 dagar klädt, tvättat och roat de ofta bortskämda barnen? Jag vet mycket väl, att i de flesta hushåll tjänarna hafva s. k. »utsöndagar», d. v. s. en ledig fö- eller eftermiddag efter 14 eller 21 arbetsdagar. Men huru mycket är denna söndagshvila värd? Kokerskan måste lika väl passa på familjens måltider, rummen måste lika väl städas, och barnen måste lika väl snytas. Hvarför skola tjänare i familjer vara så illa lottade, att en välbehöflig hvila blir dem beröfvad, och hur kan denna svårighet öfvervinnas? En del arbete måste ju äfven på söndagen förrättas i huset, såvida vi icke vilja lyda de stränga judiska stadgarne för sabbatens helighållande. I Skottland äro de mer än i andra land tillämpade, ehuru icke ens där i hela sin vidd.

För att tjänaren på söndagen skall känna sig fullt fri, skall det oundgängliga arbetet på den dagen verkställas af familjens medlemmar som ett kärleksverk.

Doktor Alfred R. Wallace säger i sin uppsats »A suggestion to Sabbath Keepers», offentliggjord i »Nineteenth Century», ungefär följande:

»Vi föreslå här ett sätt, genom hvilket allt som är nödigt för hälsa, nöje eller barmhärtighet kan göras på söndagen utan brott mot tredje budet. Nästan allt arbete i hemmet göres nu af legda tjänare, hvilka i regel äro sysselsatta 6 dagar i veckan, och hvilka icke hafva mindre att göra den sjunde. Den, som vill hålla söndagen helig efter bokstaf och ande, måste bevilja dessa lastdragare fullständig hvila och icke ålägga dem något arbete den dagen. Alla deras hvardagsplikter, som anses oundgängliga för familjens välbefinnande, böra göras af dessa andra medlemmar, som tillbringa veckan i lättja och nöje eller med lindrigt arbete, alldeles olik det som fordras af tjänaren. Genom att fullgöra det arbete, som under veckan göres af andra, och genom att fullgöra det, på det att dessa andra må njuta den ostörda hvila, som deras 6 dagars rastlösa arbete fordrar, skall hvarje

Fotogénköket »PRIMUS» är hittills öfverträffadt 100,000 st. nu tillverkade och sålda. Säljes i alla Jern- & Bosättningsaffärer.

Varnas för värdelösa efterapningar. B. A. Hjorth & Co. 5 Klara N. Kyrkogata. Stockholm.

»PRIMUS MATTAN, Pris 75 öre st. förekommer absolut all öfverkokning & vidbränning.

familjens medlem gifva prof på själfuppoffring och människokärlek, och dessa gärningar höra icke till det arbete, som förbjödes på sabbatsdagen.»

»Hädanefter blir jag ju tvungen att själf bädda min säng hvar söndagsmorgon,» utbrister nu säkert mången med förtrytelse. Ja, om blott hvar och en ville känna detta som sin plikt och inse, att just genom detta slags arbete sabbaten helighålles, skulle den dagen blifva, icke till namnet allena, utan i verkligheten en helig dag, emedan den manade husmodern och de unga döttrarna till kärlek och själfuppoffring. Arbetet skulle delas medlemmarna emellan, så att en åtog sig att städa rummen, en att elda, en att bereda måltiderna etc. Är familjen stor och i synnerhet om den räknar många kvinnliga medlemmar, kommer ju icke så mycket på hvars och ens del. Det förstas af sig själf, att så mycket som möjligt bör göras undan på lördagen. Den dagen blir då mycket sträfsam för tjänaren, hvarför ock söndagsvilan blir honom ännu nödvändigare. Festligheter komma på söndagen icke i fråga, äfven af annan grund.

Men, frågar säkert mången, skall icke den unga tjänarinnan, som genom denna anordning får hvar sjunde dag till sitt förfogande, lätt råka in på afvägar? Vi komma här in på ett spörsmål, som fordrar sitt särskilda kapitel, nämligen om husbondens och matmoderns ställning till tjänarens själslif. Mycket vore att säga därom, men jag vill för denna gång inskränka mig till att anföra ett yttrande af Tysklands nuvarande kejsarinna: »Enligt min åsikt bör våra tjänares dåliga uppförande tillskrifvas den omständigheten, att deras matmodrar taga för ringa del i deras väl och ve. Tjänare klaga öfver för många arbetstimmar och för liten personlig frihet. Måhända skulle vi genom att gifva dem mer frihet, utsätta dem för allvarliga frestelser. Vi böra därför så mycket i vår förmåga stå för deras fritimmar angenäma. Först borde vi skaffa dem trefligare sängkammare, än nu är fallet. Jag ville lägga byggmästare detta på hjärtat vid uppförandet af hus. Dessutom borde i olika delar af staden upprättas hem för tjänare, hvarest de kunde mötas på aftonen och särskildt söndagsaftonen för att diskutera ämnen af allmänt intresse och äfven få undervisning i sina husliga plikter. Våra tjänares moraliska karaktär är en fråga af största vikt, ty hvem utfövar större inflytande på våra barn än de, som dagligen äro i deras sällskap?»

Hvad husbonden och matmodern böra sträfvad för, är söndagsvila åt sina tjänare, en fruktbar söndagsvila.

Bland de viktigare af ofvan anförda kärleksverk blefve sjuksköterskors och fångvaktarens befrielse från söndagsarbete. De förra skulle ersättas af elever och andra intresserade, de senare af frivilliga, som anmälde sig därtill. Äfven vaktmästare vid konstsamlingar och bibliotek, poliser, brefbärare etc. skulle kunna befrias från söndagsarbete, om en del eljes ganska lättjefulla samhällsmedlemmar kunde ryckas upp ur sin försöfnings och lära sig inse, att de kunde använda sin söndag bättre än att »gå i torget», som de ju hafva 6 andra dagar till. Det är tydligt, att genom utsträckning af denna tanke det blefve möjligt att befria från söndagsarbete hvar och en, som har 6 arbetsdagar i veckan. Svårast anser jag järnvägs- och spårvagnsbetjäningens och droskkuskarnes ersättning af frivillige, men utväg torde väl kunna finnas.

Denna anordning skulle hafva en annan stor fördel utom den redan nämnda. De icke tjänande skulle lära, många af dem för första gången, huru tröttsamt det arbete är, som tillförsäkrar dem bekvämlighet och njutning, och huru ofta de genom tanklöshet förorsaka onödig möda. Tvånget att lära de nya plikterna skulle bringa dem i förtroligare förhållande till deras tjänare, och genom att se, huru mycken omsorg ofta fordras för att tillgodose familjens bekvämlighet, skulle de börja skatta arbetets värde, hvilket så ofta predikas för de fattiga och så sällan aktas af de rika. För mången skulle dessa kärleksverk i det egna hemmet eller i vännens gifva uppslag till allvarligt veckodagsarbete och sålunda inviga ett nytt lifsskede.

För de tjänande skulle i sanning äfven verkningarna blifva stora. Ett bättre förhållande skulle uppstå mellan dem och deras i timligt afseende lyckligare lottade bröder. De förra skulle se, hvad de förut förnekade, att de senares gudsfruktan hade verkligt inflytande på deras lif, ity att de gifve bort, icke sitt öfverflöd, utan hvad de ansågo nödvändigt för sin trefnad. De tjänande skulle vidare se, att bildade män och kvinnor företog sig hvarjehanda, dem främmande sysselsättningar för att tillförsäkra sina trötta bröder och systrar hvila och förströelse en dag i veckan af sju. Detta stora bevis på medkänsla skulle åstadkomma stort närmande af de olika samhällsklasserna, hvilket vore af omätligt värde, när tiden är inne för de förbättringar i vår samhällsordning, hvilka kanske en icke så alltför aflägsen framtid bär i sitt sköte.

Ilse Franke.

Rysslands blifvande kejsarinna.

Prinsessan Alix af Hessen.

I dessa dagar samlar sig hela den bildade världens intresse kring tilldragelserna vid det ryska kejsarhofvet, där den för kort tid sedan ännu så kraftfulla »själfhärskaren öfver alla ryssar» nu, bruten af obotlig sjukdom, räknar dagarne och timmarne mot sitt slut. Genom de dystra underrättelserna från tsarens sjukbädd ställes också ett tronskifte i nära framtidsperspektiv, och den unge storfursten-tronföljaren Nikolaus Alexandrowitsch samt hans trolofvade, prinsessan Alix af Hessen, skjutas i förgrunden. Deras förmäling lär nu vara utsatt att försiggå den 9 november, och vi ha

trott att Iduns läsarinna med intresse skulle mottaga bilden af den unga kvinna, som kanske inom få veckor är det mäktiga världsríkets härskarinna.

Prinsessan Alix' trolofning med ryske tsarens äldste son firades den 21 sistlidne april i Koburg i samband med hennes broders, storhertig Ernst Ludvig af Hessen, förmäling med prinsessan Victoria af Sachsen-Koburg Gotha. Prinsessan Alix såg dagens ljus den 6 juni 1872 i Darmstadt, och hon är fjärde dotter af prins Ludvig, sedermera storhertig Ludvig IV af Hessen, och hans gemål Alice, född prinsessa af Storbritanien och Irland. Hennes fullständiga dopnamn är *Alix Victoria Helena Luise Beatrix*.

Prinsessan växte upp, frisk och kraftig, och utvecklade sig lyckligt, så väl kroppsligen som andligen. Kännetecknande för det intryck, hon gjorde redan som barn, är det binamn, som gafs henne: »solskenet». Hon var sex år gammal, då hon lifsfarligt insjuknade i difteri; samtidigt sjuknade ock hennes föräldrar och syskon. I november 1877 dog hennes yngsta lilla syster och strax före jul hennes egen kära moder, storhertiginnan Alice, som vid vården af sina sjuka barn och sin allvarsamt hotade make själf drabbats af smittan. Prinsessan Alix tillfrisknade emellertid jämte de öfriga och bildade de följande åren efter sin konfirmation medelpunkten i det furstliga familjelifvet, sedan hennes tre äldre systrar gift sig. Efter faderns död blef hon den bästa rådgifvarinna för sin unge bror, den nuvarande storhertig Ernst Ludvig. Prinsessan Alix är nu 22 år och en lika finbildad som karaktärsfast och genom hjärtats älskvärda egenskaper utmärkt kvinna.

Fru Jane Gernandt-Claine

den framstående unga författarinnan, som genom sitt medarbetarskap i Idun helt visst är en kär bekantskap för alla våra läsarinna, vistas i dessa dagar på besök i hemlandet och hufvudstaden. Som bekant har Jane Gernandt de senaste åren varit bosatt i Paris och där ingått äktenskap med naturvetenskapsmannen och föreläsaren Jules Claine. Hennes make är henne nu följaktig på resan till fosterlandet, som närmast företagits för att säga fränder och vänner ett längre farväl. Hr Claine har nämligen utnämnts till fransk konsul i Fort Dauphin på Madagaskar, en särskildt i dessa kritiska dagar högst ansvarsfull post. Om några dagar redan styra fru och hr Claine färden öfver Paris och Marseille till sitt nya hem på den krigiska ön.

Då redaktionen här om dagen hade nöjet mottaga ett besök af herrskapet Claine, lofvade vår skattade medarbetarinna att blifva Iduns läsarinna trogen, hvadan de nu kunna motse helt visst mycket intressanta skildringar från denna aflägsna del af världen, slutna från fru Gernandt-Claines eleganta penna.

Litteratur.

Kvinnans bok, en praktisk rådgifvare för hälsans och sjukdomens dagar, efter med. d:r fru *H. D. Adams*, med. d:r *F. B. Simon* m. fl. bearbetad af *O. H. D. Från Adolf Bonniers* förlag har under denna fullständiga titel begynts utgifvandet af ett arbete, på hvilket vi anse oss böra rikta våra läsarinna synnerliga uppmärksamhet. Allt efter som områdena för kvinnans verksamhet vidgats,

Juvel-, guld- och silfverarbeten, passande till lysnings- och hederspresenter. **Bordsilfver**, eleganta mönster till lägsta pris efter dagens kurs å silfver. **Armband, Broscher, Nålar, Ringar, Kedjor** etc i stor och modernt urval till billigaste pris. **Diamantringar** med 1, 3 och 5 diamanter från 20, 60 och 125 kr.

Bilder till försändelse.

Prof. hvarrens omgående

ställas naturligen och allt större anspråk på hennes såväl fysiska som psykiska krafter, och dessa äro i sin ordning beroende af en rätt hälsovård. I »Kvinnans bok» framställer en ryktbar kvinnlig läkare med finhet — såsom endast en kvinna kan tala till kvinnor — allt det, som de böra och måste känna om sin egen kropp, verksamheten hos dess organ och villkoren för sundhetens bestånd och och förkofran. Till själfva hälsoläran sluter sig en skildring af de sjukliga tillstånd, som särskildt hemsöka kvinnan, med råd och anvisningar till deras motarbetande och afhjäljande. Talrika afbildningar förhöja värdet af arbetet, som utgifves i omkring 12 häften å 50 öre, och som bör äga betingelser att blifva välkommet för alla kvinnor, som ha omtanke om sin egen och sin familjs välfärd.

Svenska och finska porträtt, förteckning öfver en porträttsamling tillhörig B. W. Föreliggande arbete är det första försök som gjorts till utgifvande af en *svensk porträttkatalog*. Det är den framstående samlaren och kännaren på detta område, pastor *Bernhard Wadström* i Stockholm, som gått till verket — och att han gjort det med nästan enastående kompetens, framgår redan af de mycket intressanta tvänne häften, som hittills utkommit, innehållande — förutom själfva förteckningen — dessutom talrika och charmanta reproduktioner af på ett eller annat vis märkliga »blad». Ehuru åtskilliga porträtt tillsvidare saknas i denna svenska porträttkatalog, kan förf. dock redan utlofva, att antalet felande gravyer och litografier ej skall uppgå till mer än högst 50 å 60 på mer än — tjugufyra tusen. Det för amatörer på detta område högst värdefulla arbetet utgifves i kommission från E. T. Bergegrens bokhandel i Stockholm. Upplagans storlek är endast 225 ex. å vanligt papper, å 5 kr. häftet, samt 25 numererade ex. å gult perfektionspapper å 8 kr. pr ex.

Maria Collins väfböcker äro välkända och mycket omtyckta af alla utöfvarinnor af textil slöjd, hvarpå bästa beviset torde vara att af hennes »Konstväfnad i allmogestil» nu en *andra* upplaga måst utgifvas, med talrika *alldeles nya* mönster i färgtryck och fullständig beskrifning öfver rosenäng, skälblads- och snärväfnader, rödlakan och flossa. Vi kunna ännu engång å våra läsarrinnor lifligt rekommendera den erfarna väfverkskans handböcker, som till moderata pris finnas att tillgå i hvarje bokhandel.

Teater och musik.

Kungl. operan uppförde i söndags för första gången under innevarande säsong Nicolais komisk-fantastiska opera »Muntra fruarna i Windsor». Allt fortfarande bibehåller denna opera, som i sin genre intager en hedersplats, hela sin friskhet och gör sig med sin uppslupna glädtighet och flödande humor lika förträffligt gällande som någonsin förr. Finnas dessa egenskaper redan i den Shakspeare-ska texten, så har och kompositören ej mindre tydligt förstått att låta dem framträda i musiken. Ej underligt således, att denna opera kan räknas till publikens favoritoperor. Också hade den i söndags samlat fullt hus. Utförandet var och ganska jämnt och godt. Öfver alla de andra står dock fru *Östberg*, hvilken som den muntra fru Ström lägger i dagen en saftig komik och utför sångpartiet briljant. Fröken *Almati* sekunder henne ganska tillfredsställande som fru Page. Hr *Brag* gör den dräpliga sir John Falstaff saftigare än vid förra repisen; skulle dock ej skada att ännu något mera »breda på». Stämman räcker ej till för de lägre tonerna, men i öfrigt gör hr B. sångpartiet bra. De båda lyriska partierna innehafvas af fröken *Karlsohn* och hr *Strandberg*, hvilka utföra dem högst förtjänstfullt. Öfriga roller återgifvas af hrr *Johanson*, *Sellergren*, *Grafström* och *G. Henrikson*. Det hela leddes af hr *Henneberg*, som jämte hofkappelles redan efter den charmanta uvertyren hälsades med det lifligaste bifall.

Samma opera skulle i onsdags gifvas vid den andra abonementsföreliggningen.

D. Dramatiska teatern. I måndags framfördes åter å denna scen ett nytt program. *François Coppées* enaktskomedi »Cremonesaren», som inleddes det samma, upprullade en stämningsfull tidsbild från det gamla Cremona, instrumentmakarnes beryktade stad, och förläjde i klingande vers af stor lyrisk fägring en enkel saga om kärleks uppoffring och kärleks seger. Den fina lilla interiören, som var ypperligt iscensatt, slog lifligt an, och särskildt förtjänar hr *Örtengren* erkännande för den värme

och innerlighet, hvarmed han utförde den stackars förmäddes, kroppsligt vanlottade, men till själen så rikt utrustade Filippus roll. Hr *Hannin* gaf med god komik den gamle »suputen» Ferrari, och fröken *Janson* som hans fagra dotter passade väl i ramen.

Härefter följde *Anna Wahlenbergs* komedi i tre akter »På vakt», hvilken redan för några år sedan uppfördes på Södra teatern och då gjorde rätt mycken lycka. Af den största vikt för det verkliga roliga och välskrifna styckets effekt är utförandet af den unga flickans, Kerstins, roll; i fru *Hartmanns* händer blef nu också den ypperligt skildrade unga damen riktigt oemotståndlig. Skådespelerskan skördade för sitt friska och fint nyanserade spel det lifligaste bifall och ett helt fång af praktfulla blomsterbuketter. Synnerligen förträfflig och »hemtreflig» var äfven fru *Fahlman* i husföreständerskans roll, liksom hr *Bäckström* ingalunda skämde bort den gemytliga fabrikkör *Dahlman*. Framgången var obestridlig och torde nog på Dramatiska teatern komma att visa sig än hållbarare än på Södra.

Musikföreningen kommer under instundande vinter att gifva tre konserter under ledning af prof. Neruda. Följande musikverk äro ämnade att utföras: »Fausts fördomelse» af Berlioz, Fantasi för piano, kör och orkester af Beethoven, »Missa solennis» af Söderman samt »Josua» af Händel. Berlioz »Faust» skall gifvas vid den första konserten, som är afsedd att äga rum i slutet af november.

Till förmån för operasångaren Strömberg, som sedan längre tid tillbaka varit svårt sjuk, gifves i morgon lördag konsert i Östermalms kyrka. Biträdande äro k. operans hela solist och körpersonal. Den aktning och tillgifvenhet hr Strömberg förvärfvat sig skola säkerligen i förening med det goda programmet skänka det behjärtansvärda ändamålet med konserten ett godt resultat.

»Jödde i Göljaryd» ger matiné om söndag middag i Berns salonger, och naturligtvis blir det fullt hus! Samma utmärta förmågor medverka, som förliden söndag gjorde dagen så glad på Vetenskapsakademien. De hundratals, som då ej finga plats, torde nu vara de första att passa på.

Ur notisboken.

Stephanie von Platens bröllop. I tyska kyrkan härstädes sammanvigdes förliden lördags afton kl. half 7 generallöjtnanten i tyska armén greve Carl von Wedel och grevinnan Stephanie Augusta von Platen, född Hamilton. Naturligtvis deltog vid den högtidliga akten allt hvad den stockholmska sällskapsvärlden har framstående och lysande. Sålunda hedrade prins Carl ceremonien med sin närvaro; vidare märktes svenska och norska statsministrarne, de flesta svenska och norska statsråden, alla med damer, snart sagt samtliga hvarvarande medlemmar af diplomatiska kåren, spetsarna af den stockholmska aristokratien, hofämbetsmännen och den öfriga ämbetsmannavärlden, de flesta med damer. I koret närvaro äfven brudgummens tre bröder och hans farbröder kejsarlige öfverhofstallmästaren E. von Wedel.

Brudens apparition var strålande och hennes toalett af den utsöktaste smak och elegans. Klädningen var af hvit atlas, garnerad med äkta spetsar, uppdraperade med orangebuketter; lifvet, med fyrkantig urringning, var rikt garneradt med orangeblommor. På hufvudet bar bruden en juvelkrona samt en krans af orangeblommor och äkta spetslöja. Brudgummen bar tysk generallöjtnantsuniform med bröstet öfversålladt af ordnar.

De inbjudna damerna buro alla ljusa, eleganta toaletter samt enligt bruket vid sådana ceremonier i utlandet hattar och lätta ljusa kappor eller sjalar. Vigseln förrättades af kyrkoherden dr Sterzel på tyska, men efter svensk ritual. Efter ceremonien gäfvos excellensen och grevinnan Lewenhaupt middag för bruparet och ett trettiotal inbjudna. Grefliga paret von Wedel stannade öfver natten i hufvudstaden. Sedermera torde de nygifva komma att tillbringa några veckor på Stora Sundby före afresan till utlandet.

En lysande utstyrelse för den nygifva grevinnan von Wedel med till sitt nya hem. Det förtjänar nämnas, att grevinnan, ehuru hon kommer att bosätta sig i utlandet, från fröken Augusta Lundin, den kända Stockholms-modisten, tagit hela sin utstyrelse af nya och dyrbara toaletter. Denna verkliga furstliga samling, omfattande nära ett 30-tal klädningar, utställdes

förliden vecka i fröken Lundins atelier och väckte bland societetens damer formlig sensation: här voro förtjusande morgonklädningar, promenad- och visitdräkter, stora toaletter för baler, soareer och middagar i sammet och brokader med garnityr af charmanta äkta spetsar och pälsverk. Dessutom eleganta kappor, såväl paletoter som kragar och sorties de bal i olika färger.

Se här en alldeles förtrollande ljusblå sammetsdräkt med utsökt vackra gamla venetianska spetsar. Här en annan, måhända mera pompös: gul atlas med zobel; en tredje rosafärgad satin med silfverbroderi; en fjärde: grön satin med hvit, paljetbroderad framvåd och rika plymgarnityr; en femte: rosafärgad brokad med inväfd margueritbuketter; en sjätte: crème-färgad atlas med pärlgarnityr; en sjunde: ljusgrå brokad med äkta spetsar.

Och så en rad af charmanta dräkter i sammet, så modernt för ögonblicket. Vi nämna däraf: klädning i rosafärgad brochesammet med päls-garnityr; röd sammetsdräkt med mårdräm; heliotropfärgad sammetsdräkt med moaré. En den stilfullaste promenaddräkt; blå sammet-redingot med zobelkjol; och slutligen en promenaddräkt i blå sammet med kapp.

Dessa korta antydningar om några af de förnämligare dräkterna torde kunna gifva våra läsarrinnor en svag föreställning om denna enastående praktfulla utstyrelse.

En kvinnlig konstutställning har nu en tid pågått i utställningslokalen vid Västra Trädgårdsgatan härstädes samt väckt lifligt intresse och erkännande. Det är de framstående artisterna fru *Mina Bredberg* och fröken *Ellen Jolin*, som här slagit sig tillsammans att framvisa frukterna af de senaste årens konstnärsträfvanden. Fröken Jolin bör för våra läsarrinnor vara en gammal bekant: hennes bild meddelades för ett par år sedan i Iduns porträttgalleri i samband med en af henne då anordnad utställning. Hon utställer nu utslutande akvareller, mestadels arkitekturmotiv från det soliga Italien och det gröna England. Det är frisk färg och naturlädje i alla dessa bitar, och de ha också till stort antal funnit köpare bland de talrika utställningsbesökarna. Fru Bredberg företräder en annan bransch — porträttmåleriet, och hon dokumenterar sig inom detta område som en framstående konstnär genom många duktiga bilder, hållna i kraftig kolorit och målade med bred och flott pensel.

Fröken Selma Giöbel, den framstående främjarinnan af svensk hemslöjd, har under de senaste dagarna anordnat sin sedvanliga höstutställning af nya handarbeten och modeller i Svensk konstslöjdtutställnings byrå, Norrlandsgatan 26. Bland de från fröken Giöbels atelier direkt utgångna arbetena fästes uppmärksamheten förnämligast vid två, en couvrepied och en matta. Den förra tecknad och komponerad af fröken M. von Düben, framställer natten och sömnen i deras symboler, mänskära och vallmon; den andra af fröken M. Adelborg har tagit kronärtskockan till motiv. Båda utmärka sig för mycken finess i utförandet. De företräda en ny riktning, som fröken G. söker att göra gällande, i det hon vill bringa till användning växtrikets alster, men stiliserade efter japanskt mönster, ty af japanerna med deras utpreglade sinne för naturen och dess alster finns i denna väg mycket att lära.

Och härvid är man inne på modellerna, vid hvilka här fästes störta vikt och i synnerhet att få svenska sådana, hvilka därför och tagas, hvar de erbjuda sig goda och vackra, från slott och koja.

I sina bemödanden på det svenska området har fröken G. behöft hjälp och stöd, så väl hvad tyg som färger beträffar, och äfven funnit tillmötesgående hos flere firmor. Så hafva C. O. Borgs Söner i Lund och D. J. Elgerus i Örebro, hvad angår färgens anbringande, och Drags aktiebolag i Norrköping i fråga om tyg sökt genom experiment framställa det bästa tänkbara och för ändamålet mest passande. Med sådan hjälp kan och fröken G. från sin atelier, där hon utom de båda nämnda har en stab af skickliga medhjälparinnor, utsläppa sådana arbeten som hon exponerar.

Välgörenhet i det tysta må man väl kalla nyligen aflidna fru *Emilia Laurins* uppoffrande verksamhet för en del af de fattigaste flickorna inom Kungsholms församlings folkskola härstädes. Allt sedan hösten 1885 har hon, som slädse med varmaste intresse ifrat för uppfostrans och under-

visningens framåtskridande. lämnat medel till material och undervisning i klädsömnad åt tolf fattiga flickor från ofvannämnda församling. Så väl i detta som i andra liknande af henne utfödade välgörenhetsverk har hon utgått från den grundsatsen, att den bästa hjälpen är den att sätta en medmänniska i stånd att hjälpa sig själf. Ju mer flickorna kunnat tillgodogöra sig undervisningen och i följd därpå dess flere klädespersedlar fru Laurin vid terminernas slut kunnat öfverlämna åt dem, desto större var hennes glädje.

Äfven efter fru Laurins död kommer hennes skola, enligt af henne efterlämnadt förordnande, att fortsätta sin verksamhet efter samma grundsats. Säkerligen skall också den välsignelse hon genom detta företag spridit till mångt af de fattigas hem städse lefva i tacksamt minne.

*

Allt för fosterlandet! »Svenska kvinnoföreningen för fosterlandets försvar» har utlyst en försakelsevecka, hvaraf behållningen är anslagen till Norrlands försvar. Den är nu bestämd att äga rum den 19—25 november, och hoppas föreningen på lifligt deltagande från alla fosterlandsinnade kvinnor och män. Se för öfrigt närmare i Styrelsens annons i detta nummer af Idun!

Konstnärskrömmar.

Skiss af *Elin Ameen*.

(Forts. o. slut från föreg. n.r.)

»Du anser dina framgångar således för tur, ej förtjänst?»

»Å, det vill jag inte säga; jag har gnott och arbetat må du tro, och jag har rest och fått nya intryck, det utvecklar en människa.»

Där for en skugga öfver Halfdans fina drag.

»Ja, du kunde tidigt få resa ut, du behöfde inte gå här hemma och nöta ut dina bästa år och måla en och annan tafla för pengar — du var förmögen och din egen herre.»

»Å, inte hade jag så värst pengar, och de jag hade gingo snart åt; men nu strömmar det in beställningar öfver mig. Det var i alla fall godt att ha mitt fäderne att börja lifvet med — jag kunde aldrig uthärdat att trampa de nötta vägarne här hemma — hur har du kunnat stå ut med det?»

»Jag har inte stått ut med det,» svarade Halfdan, i det hans läppar skälde; »här ser du resultatet — bruten, förbi, dödstrött — å, så trött!»

»Du var dock en sådan lofvande talang, Halfdan — det borde ha kunnat bli något stort af dig — vi trodde det alla, ända sedan du vid tio års ålder ritade af magister Blom med krita på svarta taflan och fick anmärkning för dåligt uppförande.» Han skrattade, och där for ett blekt leende öfver Halfdans läppar vid detta minne från barndomen.

»Ja,» sade Halfdan, »jag tänkte nog också själf, att jag skulle bli något »stort» — hvem af oss, som haft någon begåfning, har inte drömt detsamma.»

»När du blir frisk igen,» svarade Max i tröstande ton, »skall du taga fart igen och göra något duktigt, för du har i alla fall talang, min gosse!»

»När jag blir frisk — det blir jag aldrig mera, Max — och det skulle till ingenting tjäna — mina ögon, ser du, ha blifvit angräpnä; om jag också inte så snart skulle bli helt blind, så kunde jag ändå inte se att måla.»

»Är det verkligen så illa med dig? Du har alltid varit pessimistiskt anlagd och böjd för att se den mörka sidan af allting — du skulle tagit lifvet litet gladare och energiskt sökt slå dig igenom, trots alla svårigheter.»

»Ja,» återtog Halfdan, »jag har varit allt för mycket känslomänniska, och dock har ingen haft ljusare drömmar än jag, ingen en större längtan efter lifsglädje och lycka...»

»Du har lefvat för instängdt,» afbröt Max, »du har tänkt för mycket och lefvat för litet. Du har legat på din soffa och drömt och lefvat ett lif i inbillningen, men det rika, fulla lifvet med dess jublande fröjder och sargande smärta har du aldrig känt.»

Halfdan såg på Max under de halflutna ögonlocken — hvad visste denne egentligen om hans lif, om hvad det gifvit honom af fröjd och kval! De hade ju hvarken sett hvarandra eller korresponderat på flere år.

»Hvad som utvecklat mig mest,» fortfor Max, i det hans ansikte fick ett allvarligt uttryck, »var den stora sorg, som drabbade mig, du minns, min fästmo, min lilla barnsvän Elina, som döden ryckte ifrån mig några dagar, innan hon skulle blifvit min brud... sådant ger ett hjärtesår för lifvet... endast den som lidit som jag, förlorat, hvad jag förlorat, kan fatta det... men sådant utvecklar, ser du, ger själen vingar och gör en till konstnär...»

Max förde handen öfver ögonen och torade bort ett par tårar, som stannat i ögonvrån. Halfdan ville sagt något tröstande, men kom sig inte för. Han visste nog, att vännens rörelse var uppriktig, och att han djupt gripits af sin fästmos hastiga död, men han visste också, att han tröstat sig på annat håll och många gånger sedan varit den gladaste bland den glada, ungdomsfriska konstnärsskaran där nere i Rom. Halfdan såg drömande ut i rummet, bort från vännen, och där tändes ett underbart skimmer i de halft slocknade ögonen. Han såg henne så tydligt, som hade hon stått lefvande framför honom, med det blonda, guldskimrande håret, den blå blicken, full af oskuld och renhet, den rosiga hyn, den alltid leende munnen, den fina, ännu outvecklade gestalten. Henne, om hvilken han drömt sina fagrade drömmar, tänkt sina skäraste tankar, och som skulle blifvit hans framtids ljusaste stjärna. Han hade aldrig älskat någon annan kvinna, och det gaf dödsstöten åt hans aldrig starka hälsa, när han förlorade henne — förlorade henne på ett mycket värre sätt än genom döden, med alla de finaste drömmarne och känslorna trampade under fötterna, krossade af den brutalaste verklighet. Men härom visste ju Max ingenting — han visste ej ens, att hon funnits till eller hvad hon varit för Halfdan.

Max gjorde en rörelse med handen öfver pannan som för att förjaga de sorgliga minnena, och Halfdan återkom till verkligheten, i det vännen i förändrad ton sade:

»Och så måste man resa för att kunna bli konstnär, framför allt till Paris och Rom... det utvecklar och ger en mängd nya intryck...»

»Berätta mig om Italien,» afbröt Halfdan, »är solen verkligen mera klar, himlen mera blå, kvinnorna skönare och lifvet rikare än här i Norden, så som skalden och målaren tecknat södern?»

Och Max berättade med flytande tunga och stor entusiasm om Italien, detta förtrollade land, dit Halfdans hela åtrå och längtan legat, dit hans fantasi ständigt åter och åter fört honom, medan han i sin lilla atelier vid en af Stockholms bakgator målade sina små taflor och porträtter för att uppehålla lifvets nödort och ej ligga sin gamla mor till last.

»Jag skall aldrig komma dit,» sade han sakta, när Max gjorde en paus, »aldrig.»

»Hör du, är det pengar som felas dig,» inföll Max godmodigt, »så kan du få af mig, åtminstone att börja med — det skulle göra mig stor glädje, Halfdan, bara som lån, om du inte vill ta det till skänks...»

Halfdan rodnade till, men blef därefter åter lika blek som förut.

»Tack, jag tror dig, Max, du menar väl, men det är inte pengar, som felas mig, så till vida som grosshandlar Erikson, som köpte min tafla »Befrielse», du vet, den som nu är utställd i Fritzes fönster, erbjudit sig försträcka mig pengar; men det kommer för sent, Max — jag kan inte måla mer, om jag också måste lefva ännu.»

Hans läppar darrade, och han borrhade ansiktet ner i kudden.

»Du har väl sett min tafla?» frågade han därpå efter en kort paus.

Max såg smått förlägen ut.

»Ja — jaa — jag tittade på den i går...»

»Nå, hvad tyckte du om den?» frågade Halfdan med en viss ifver.

»Joo — jo bevars... teckningen var inte att anmärka på — taflan gör effekt, men, uppriktigt sagt, tycker jag inte om uttrycket i kvinnans ansikte — det är något onaturligt, att en kvinna, som står vid brokanten med ena foten redan utsträckt öfver fosen därnere och ser på sitt sofvande barn, som hon har tryckt intill sin axel, har detta uttryck af ett helgons inspiration, af en madonnas rena moderskärlek. En kvinna, som hoppar i sjön med sitt barn, måste antingen ha ett uttryck af vansinnig förtviflan eller resignerad sorg. Det är hos din själf- och barnamörderska något som man inte förstär, man vet inte *hvarför* hon begär handlingen — man lämnar din tafla med en känsla af obehag, otillfredsställelse, om man också inte så snart glömmet den.»

Halfdan log stilla.

»Du säger, att man inte förstär, hvarför denna mor begär den handling, som taflan visar henne i begrepp att utföra, och ändå säger du, att i hennes ansikte lyser ett helgons inspiration, en madonnas rena moderskärlek — du har, liksom många andra gifvit mig det största erkännande, då du menade det som ogillande. Jag tänkte först kalla min tafla »Moderskärlek», men då hade den blifvit ännu mindre förstärdd.»

»Ja, ja — missförstådda bli vi ju alla, mer och mindre,» svarade Max undvikande, i det han såg på sitt ur. Därefter reste han sig hastigt och sade: »Hvad ser jag — klockan är redan så mycket — och jag som ännu har en hel hop att uträtta innan midnatten. Du har kanske sett, att mina kamrater i dag ge en festmiddag för mig — det är ett festande från morgon till afton, må du tro, man sliter mig i bitar. I morgon skall jag på audiens till kungen — har ryktesvis hört, att han ämnar beställa en tafla af mig. Nej, nu måste jag verkligen gå — adjö med dig, gamla gosse, krya till dig och välkommen till Italien!»

Halfdan höll kvar hans hand ett ögonblick i sin.

»Tack, för det du kom,» sade han, »jag ser så sällan någon från det glada konstnärslifvet därute. Vill du inte komma igen, innan du reser?»

»Hjärtans gärna, om det kan göra dig något nöje, bara jag får tid för alla dessa festligheter, ser du.»

»Och, Max — om du kunde se in i min själ, läsa historien om mitt inre lif, tror jag nog du skulle finna, att inte heller jag stått stilla i min »inre utveckling», om jag också inte kunnat måla för ett pris på salongen.»

Tonen lät bitter, och Max tog det som afundsjuka, men han öfversåg därmed och låtsade ej därom i medvetande af, att han var en konstnär, som gjort lycka och endast vunnit rättvist erkännande.

Han sade blott ett godmodigt: »Käre gosse, det vet jag visst,» tryckte åter Halfdans hand och lämnade honom sedan.

När Halfdans mor kort därefter kom in i rummet, försiktigt smygande så som hon brukade för att ej störa honom, fann hon honom visserligen mycket blek, men med ögonlocken slutna, hvarför hon trodde, att han sof, och gled lika sakta ut igen.

Men Halfdan sof icke, han tänkte; tänkte de samma bittra, heta tankar han tänkt så många gånger förr. Hvarför hade han ej blifvit en stor konstnär, när han dock var född därtill? Innan han blef så här sjuk, hade han dock haft tid att hinna bli något. Hur kom det sig, att han alltid såg det klart i sin fantasi, det som han skulle måla, så rikt och vackert, som knappast någon målat det förut, och att han dock aldrig förmådde återge det så på duken. Det blef alltsammans så torrt och saftlöst, och så var där ingen skola i det, inga förebilder och intet mönster. Han var hvarken »impressionist», »idealist», »realist» eller något annat på »ist» — endast sin egen impulsiva natur, som icke kunde rätta sig efter andra. Han var snarare doet än tecknare, och han hade också en tid kastat bort penseln för att taga till pennan,

men han fann aldrig den rätta formen för sina tankar; det blef idéer utan sammanhang, enstaka satser af lif och skönhet, men det hela så osäkert och ojämnt, att han själf var den förste att inse, att han heller aldrig skulle duga till skald. Det fattades honom äfven ihärdighet, det visste han; han kunde aldrig fila och arbeta om — direkte ur hans brinnande, fladdrande fantasi på duken eller papperet, och sedan var han färdig och vände sig genast till något nytt, som han städse tänkte sig skulle blifva hans bästa.

Den stora taflan, som han börjat däruppe på ateliern, innan han blef så sjuk, den skulle blifvit hans mästerverk, han hade känt det så tydligt, varit så viss därom. »En konstnärns dröm», skulle den heta, och de två kvinnofigurerna, inspirationen som leder konstnären till den med lagerkransen väntande ryktesgudinnan, voro mer än till hälften färdiga. Han greps af en feberaktig längtan att fullborda dem och visa världen, att han hade ej blott talang, utan snille, och att han kunde bli mästare, utan att ha varit i Paris eller Rom, därför att till konstnär födes man, det kommer inifrån, ej utifrån.

Han reste sig och ringde med den lilla klockan. Modern kom ögonblickligen in.

»Mamma, tänd en brasa i ateliern, och jag vill be dig och Marie hjälpa mig upp för trapporna; jag vill måla...»

»Å, Halfdan, det är alldeles omöjligt... du måste yra...»

Hon lade handen på hans panna och kände, att den var feberhet.

»Ja,» sade han småleende, »känn, jag har feber — konstnärnsfeber — jag vill sluta min stora tafla, jag vet, att jag skall lyckas, ändt-

ligen; jag skall skapa något stort, och när jag är död mamma, skall hela världen tala om din son och hans tafla — men det är brädt — skynda dig, mamma...»

Orolig och förskräckt kunde hon dock ej annat än efterkomma hans begäran, och med tjänarinnans hjälp halft bars han upp i ateliern. Men då modern ville stanna där, sade han otåligt:

»Nej, mamma, gå ner igen, jag kan inte arbeta, utan att jag är ensam.»

När fru Lind några timmar senare sakta öppnade dörren till ateliern, fann hon Halfdan ligga medvetslös på golvet bland palett, penslar och färger, och en tjock blodström sippade fram öfver hans läppar.

Ett blodkärl hade brustit, och han återfick aldrig sansen, utan dog några timmar senare.

Den stora, ofullbordade taflan, »En konstnärns dröm», finnes ännu som en helig relik på väggen i förmaket i det tränga lilla hemmet vid den mörka bakgata, där Halfdan Lind som barn, yngling och man svärmat och älskat och drömt sina lysande konstnärnsdrömmar — älskat och drömt förgäfvets.

Innehållsförteckning.

Helfrid Kinmansson; af Georg Nordensvan. (Med porträtt). I bubblor, som stigen och svinnen... Af Lotten von Kraemer. — Nutidskvinnan; af Ellen Bergström. — Hur man kan ha det i Dresden; några praktiska vinklar för Iduns reselystna läsarinna af Gerda Meyerson. — Söndagsvila åt de tjänande; af Ilse Franke. — Rysslands blifvande kejsarinna. (Med porträtt). — Fru Jane Gerandé-Claine. — Litteratur, Teater och musik. — Ur notisboken. — Konstnärnsdrömmar; skiss af Elin Ameen. (Forts. o. slut). — Tidsfördrif.

Tidsfördrif.

Redigeras af Sophie Linje.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Du Iduns läsarinna
Ett tidsfördrif må få
Att namnet på mig finna,
Och det nog lätt skall gå!

Rak som en »nybakad» löjtnant jag är,
Och modigt som han uti elden jag
tågar;

Alltid på post du visst finna mig plär,
Fast hvarje minut jag mitt lif säkert
vågar!

Än är jag röd, och ännu mörk i min
håg,

I senare fallet så dyster att skåda;
Vida i världen man spår af mig såg
Som skyddande engel för våld och för
våda.

Jag som allt annat förgänglighet har:
»Så småningom» ser du mig hädan
försvinna!

Syskon så många jag dock lämnar kvar,
Och äfven af dem du en hjälp nog
skall finna!

Af mina nio delar
Nu småord bildas må,
Och säkert du ej felar,
Välän, nu blott gå på!

Hvad hand i hand plär vandra
Mest uti juletid?
Ett ondt, som man bör klandra?
En hjälp för allmän frid?
Sjö uti Göta rike?
Hushållsbestyr om höst?
Hvad stundom blir från dike?
Hvad fann i sångarns röst?
Fortsäffningsmedel? Sedan

Näm mig ett tidsfördrif?
Hvad kunde »lillan» redan?
»Biblisk» imperativ?
Hvad mycket du får göra,
Helst otur följer dig?
Ett sjömansord lät höra?
Hvad mången godt plär sig?
En bostad högt i Norden?
Och se'n ett yttre ting?
Hvad ofta fins på borden?
Hvaraf fick mången sting?
Hur illa man plär göra,
När det ej går så bra?
Ljus-spridare? Hvad böra
Festföremålen ha?
En vakt för millioner?
Ett »silfverband», så sägs?
Ett »contra» ibland toner?
Hur ofta det nog vägs?
Farväl, nu vill jag sluta,
Jag nog er plägat har!
Dock först: hvad hör till ruta?
Och se'n »au revoir»!

Bien.

Charad.

Att oförtänt mitt första mitt andra
falla,

Det skulle ingen af er just treffigt kalla.
Men mina damer, om man nu saken
vänder,

Så att mitt hela faller i edra händer,
Då är jag säker på att ifrån er alla
Ett hjärtligt glädt »välkommen» man
hörde skalla.

F. M. C.

Protés (föresättningsgåta).

Framför ett kortare ord som ut-
gångsord sättas bokstäfver så, att vid
hvarje ny bokstafs tillägg ett nytt ord
uppkommer. Bokstäfverna betecknas
med siffror.

5—6) Pronomen, ej så ofta brukadt,
som sig bör.

4—6) Adverb, som dock i denna dräk-
ten snart nog dör.

- 3—6) En flod som flyter långsamt
emot kylig nord.
2—6) Beteckning, som till ledning
blott blef gjord.
1—6) Ett släktskaps — ofta likväl blott
ett vänskapsord.

Sfinx.

Metalès (eftersättningsgåta).

Lika med den föregående med den
skilnaden, att bokstäfverna tillägges
efter utgångsordet.

- 1—2) Ett nyttigt djur, jag säger icke
mera.
1—3) En byggnadsdel, där konsten
plär florera.
1—4) Hvad gör's då en skall ta's
bland flera?
1—5) En sång som kan till andakt
hjärtat viga.
1—6) Små djur, som småningom ur
djupet stiga.

Sfinx.

Bokstafsyrkant.

4	5	7	8	1
5	2	3	1	7
7	3	6	10	3
8	1	10	3	9
1	7	3	9	1

Siffrorna ersättas med bokstäfver, och
skola dessa, lästa från venster till höger
samt uppifrån och ned, bilda samma
ord.

För flickor jag svärmat i mina da'r.
Blott en blef mitt hjärta så kär.
Hon hette mitt första. Fast ungdoms
mens da'r

Förgått, hon mitt andra dock är.
Med andra flickor mitt tredje jag blott,
Men hon mitt femte mig vann,

Ty mitt fjärde hon lagar så innerligt
godt,
Och det gör ej alla minsann.

Vanja.

Ordgåta.

2 a, 1 b, 1 c, 3 d, 9 e, 1 g, 4 i, 2 j,
1 k, 1 l, 3 m, 8 n, 3 o, 1 s, 1 t, 3 r, 4 u

Af ofvanstående 48 bokstäfver sam-
mansätts 8 ord, hvars begynnelse- och
slutbokstäfver, lästa nedåt, bilda ord,
hvilka tyda på högtidlighet.

Orden äro: 1) historiskt kvinno-
namn, 2) elementar-ande, 3) en skrift-
ställarinnas tillnamn, 4) »oskuld från
landet», 5) hvad buljong och kaffe ej
böra vara, 6) hvad som ger svar på
tal, 7) en sammanslutning, 8) en vac-
ker dygd.

b—g.

Lösningar.

Logogryfen: Skansen; sans, ask, snask, ske-
na, sken, as, naken, kasse, sank, enka, sak,
neka, ek, en, skans, sena, sann, eka, ass och
ess, nasse, »kas».

Diamantgatan:

F
K Ä R
K O S O R
F Å S T M A N
R O M A N
R A N
N

Ifyllningsgåtan: Fånen — Luleå. 1) Fatal,
2) salut, 3) Allah, 4) debut, 5) åkdon.

Charaden: Visby.

HULTMANS Cacao & Chocolad

rekommenderas som den bästa och vitsordas på det var-
maste af professorerna hrr Joh. Lang, Seved Ribbing, Nils
O:son Gadde, C. J. Ask samt doktor Olof Moberg.